

forum for
natur og friluftsliv
Hedmark

NVE
Konsesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Elverum 19.05.17

Høring på søknad om tillatelse til å bygge Hofoss kraftverk og regulere Store Åfloen i Kongsvinger kommune

Viser til høringsbrev datert 24. mars 2017 med høringsfrist 19. mai 2017. Forum for Natur og Friluftsliv Hedmark (FNF-Hedmark) har følgende kommentarer og innspill til tiltakene. Vi fokuserer på de fagområdene og interessene som angår natur- og friluftslivsorganisasjonene i samarbeidsforumet.

Generelt

De store kraftutbyggingene foregikk i en tid da natur og miljø ikke ble tatt særlig hensyn til og for å dekke et reelt kraftbehov. De elvene som ble spart eller ansett som ulønnsomme, er i dag gjenstand for kraftutbyggingsplaner og småskala kraftproduksjon som følge av subsidiene gjennom elsertifikatordningen Norge og Sverige er sammen om for å øke produksjonen av fornybar kraft med 26,4 TWh til 2020, jf. fornybardirektivet.

Dagens system med begrensede konsekvensutredninger, der naturmangfoldloven og vanddirektivet tillegges liten vekt, bidrar til ytterligere marginalisering av viktige natur- og friluftslivsverdier. Naturmangfoldlovens prinsipper i §§ 8-12 legger krav og føringer om et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om virkninger tiltak vil ha på naturverdier, og den samlede belastningen før det kan fattes vedtak. *Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.*

FNF-Hedmark reagerer på en del av formuleringene som er brukt i konsesjonssøknaden, hvor det tegnes et bilde av at kraftutbyggingen er konfliktfri, og at den tvert om kun gir positive virkninger for arter, naturtyper, friluftsliv og landskap.

Utredningene som omhandler naturmangfold, m.m. som er gjort rundt Hofoss kraftverk er svake og mangelfulle. Gjennom 1-dags befaring utført av 1 person, hjulpet av ulike kart og databaser på internett, er det konkludert rundt en rekke temaer. For de omsøkte tiltakene er det for enkelte temaer knyttet flere usikkerhetsmomenter i forhold til kunnskapsgrunnlaget og potensielt vil f.eks. flere truede arter som ikke er påvist bli påvirket og berørt av en eventuell utbygging.

Naturmangfold

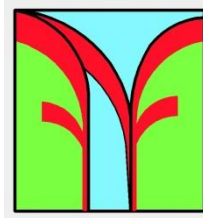
Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1.200 meter lang strekning av Skasåa. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 200 l/s hele året. Den alminnelige lavvannføringen i dag er beregnet til 280 l/s. Søker mener at med foreslått minstevannføring, og vurdert opp mot de

FNF Hedmark: Hamar og Hedmarken Turistforening, DNT Finnskogen og Omegn, DNT Odal, Norges Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Norsk Ornitologisk forening, avd. Hedmark, Naturvernforbundet i Hedmark, Hedmark krets av Norges Speiderforbund og NJFF-Hedmark

---

Postadr:
FNF Hedmark
Pb. 191
2402 Elverum

Telefon:
99 58 93 27
E-post:
hedmark@fnf-nett.no

begrensede miljømessige konsekvensene av tiltaket, vurderes ulempene ved en utbygging å være relativt beskjedne.

På det berørte strekket i Skasåa vil altså tiltaket medføre en betydelig reduksjon av vannføringen. Dette fører til økologiske endringer og påvirker særlig fuktlopende arter. Det vil gi et generelt tørrere lokalklima langs elva og artsmangfoldet vil minke.

I følge konsesjonssøknaden er det registrert både storlom, strandsnipe, fiskemåke og makrellterne i og rundt vassdraget. Dette er rødlistede fuglearter som påvirkes av vassdragsregulering, habitatødeleggelser, næringssvikt og tørrlegging. Fossekall og vintererle er også registrert. En oppdemming av Store Åfloen vil sannsynligvis ha negativ innvirkning, spesielt på rødlisteartene. Det vil kunne føre til at hekkende fugl legger reiret sitt på steder som utover hekkeperioden vil bli tørrlagt og utsatt for predasjon eller oversvømmelse.

FNF-Hedmark vil påpeke at biologen som har skrevet biologisk mangfold-rapporten som er vedlagt søknaden, anbefaler en minstevannføring mellom 230-280 l/s i Skasåa.

Store Åfloen og vassdraget nedstrøms er artsrikt med 8 påviste fiskearter: abbor, gjedde, laue, lake, mort, bekkeniøye, ørret og hork. I Store Åfloen dominerer abbor og gjedde, mens det i Skasåa er en ørretbestand. Trolig vil arter som gjedde, mort og abbor tåle oppdemmingen uten problemer. Redusert vannføring og bygging av terskler i Skasåa vil gi lavere vannhastighet og temperaturøkning, noe som favoriserer de mindre svømmesterke fiskeartene. Nedstrøms dammen i Store Åfloen vil leveforholdene, herunder habitatkvalitet og næringstilbud, for fisk bli redusert i og med at det kun vil være minstevannføringsslippet som bidrar til vannføringen.

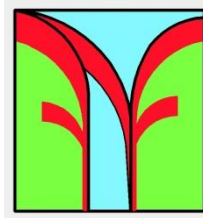
Fiskerike vann og vassdrag i nærheten av tettsteder er fine rekrutteringsarenaer for barn og unge i sportsfiskeøyemed, og særlig ørret er ettertraktet. Vi er ikke fornøyd med at konsekvensene for ørretbestanden «bagatelliseres». Selv om fiskebestandene her isolert sett ikke har spesiell stor verdi, blir det for enkelt av søker å konkludere med at tiltaket ikke forventes å få store konsekvenser for fisk og ferskvannøkologi. FNF-Hedmark mener at tiltaket tydelig vil medføre negative konsekvenser for fisk og fiske, særlig pga. endret vannføring i elva. For fiskesamfunnet vil reduksjon i vannføring gi mindre næring i form av insekter og bunndyr. For utøvelsen av friluftsliv, herunder sportsfiske og rekruttering til dette, er slike småelver med gode fiskebestander viktige.

Slike fiskebestander blir lite hensyntatt når søknader om konsesjoner kommer, og en stadig «bit for bit utbygging» av våre vassdrag gjør at mange småelver med stasjonære fiskebestander forsvinner. Dette er en utvikling som er svært uheldig.

Landskap og friluftsliv

Influensområdet er i stor grad påvirket av menneskelig aktivitet, men for brukere av området og lokalbefolkningen vil redusert vannføring og tekniske inngrep bli forstyrrende elementer i landskapet. Området har verdi som friluftslivsmål og benyttes mye av lokalbefolkningen. Det går en mye brukt

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, DNT Finnskogen og Omegn, DNT Odal, Norges Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Norsk Ornitologisk forening, avd. Hedmark, Naturvernforbundet i Hedmark, Hedmark krets av Norges Speiderforbund og NJFF-Hedmark

forum for
natur og friluftsliv
Hedmark

gangsti fra Brattfossveien til Åflodammen på sørsida av elva. Store Åfloen blir brukt til utfart, bading, fiske og båtliv, og er en viktig trivselfaktor for lokalbefolkningen og andre.

Ifølge søker vil heving av vannspeilet i Store Åfloen være positivt for landskapet, og gi økt mulighet for tilrettelegging av friluftslivsaktiviteter. Isolert sett kan nok dette stemme for enkelte aktiviteter, men vi mener at konsekvensene dette kan medføre for artsmangfoldet, landskapet, m.m. bør vektlegges høyere.

I anleggsperioden vil området få redusert verdi for brukerinteressene som følge av støy og trafikk. Landskapsbildet vil også endres med disse inngrepene, særlig i anleggsperioden. Utbygger nevner kort under avbøtende tiltak at det viktigste tiltaket de vil gjøre er å dempe de synlige effektene av inngrepet best mulig. FNF-Hedmark mener det er vel og bra at de har tenkt på dette, men det er umulig å dempe effektene av et slikt tiltak på en slik måte at de negative aspektene rundt friluftslivsutøvelsen forsvinner.

Dersom det omsøkte tiltaket skulle gis konsesjon er det viktig at anleggstrafikk, støy og graving ikke forringer naturopplevelsen eller medfører fysiske hindringer for ferdsel. Dette kan ha kortsiktige og langsiktige konsekvenser for allment friluftsliv i et tilgjengelig område. Minstevannføring er viktig for landskapsopplevelsen langs elva, og spesielt for fosse- og strykpartiene som er synlige på avstand.

EUs vanndirektiv

FNF-Hedmark mener at man må utrede hvordan tiltakene samsvarer med våre forpliktelser i henhold til EUs vanndirektiv. Med noen unntak skal alle vannforekomster oppnå god økologisk tilstand (GØT) innen 2021. Vi mener derfor at det må utredes hvilke muligheter det er for å oppnå GØT i vassdraget dersom tiltakene det her omsøkes iverksettes, før NVE kan gi konsesjon.

Vanndirektivet åpner opp for å gjennomføre nye inngrep i et vassdrag, selv om det betyr at de ikke kommer til å oppnå GØT, men det forutsetter at:

- a) Alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand.
- b) Samfunnsnyttan av de nye inngrepene eller aktivitetene skal være større enn tapet av miljøkvalitet, og
- c) Hensikten med de nye inngrepene eller aktivitetene kan på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet eller uforholdsmessig store kostnader, ikke med rimelighet oppnås med andre midler som miljømessig er bedre.

Avbøtende tiltak

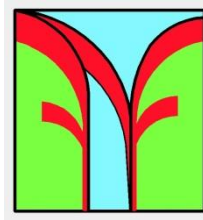
Dersom det skulle bli gitt tillatelse til tiltakene, må avbøtende og kompensierende tiltak følge konsesjonen og iverksettes. Hvilke tiltak som iverksettes, må vurderes nærmere hvis man kommer i den situasjonen, og de tiltakene som er beskrevet i søknaden er lite utfyllende.

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, DNT Finnskogen og Omegn, DNT Odal, Norges Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Norsk Ornitologisk forening, avd. Hedmark, Naturvernforbundet i Hedmark, Hedmark krets av Norges Speiderforbund og NJFF-Hedmark

---

Postadr:
FNF Hedmark
Pb. 191
2402 Elverum

Telefon:
99 58 93 27
E-post:
hedmark@fnf-nett.no

forum for
natur og friluftsliv
Hedmark

- **Økt minstevannføring:** Alminnelig lavvannføring i dag er beregnet til 280 l/s. Det foreslås slipp av minstevannføring på 200 l/s hele året etter reguleringen. Etter vår vurdering er dette for lite og bør økes. De biologiske undersøkelsene støtter også økt minstevannføring. Ved en eventuell utbygging er det derfor viktig med en høy nok minstevannføring som ivaretar det biologiske mangfoldet og ferskvannsfauunaen på en tilstrekkelig måte. Dette må også evalueres, og evt. justeres etter en prøveperiode.
- **Krav om biotopjusterende tiltak** i vassdragene må selvfølgelig inngå i planene.
- Ny fornybar energi må brukes til å fase ut fossil energi i Norge.

Oppsummering/konklusjon:

FNF-Hedmark går imot utbygging av Hofoss kraftverk og regulering av Store Åfloen av følgende årsaker (jf. uttalelsen ovenfor):

- Utbyggingen påvirker naturmangfold, rødlistede fuglearter og bruken av området i friluftslivssammenheng, og tiltakene vil medføre inngrep som lokalt endrer landskapsbildet negativt.
- Utredningene av konsekvensene er mangelfulle og ikke tilstrekkelig utført. Kunnskapsgrunnlaget er dårlig, og vi mener derfor at naturmangfoldlovens bestemmelser om tilstrekkelig kunnskap ikke er oppfylt.
- Reguleringen vil påvirke fiskebestandene negativt, blant annet på grunn av betydelig redusert vannføring i Skasåa.

Denne uttalelsen støttes av følgende organisasjoner: DNT Finnskogen og Omegn, DNT Odal, Norges Turmarsjforbund, Glåmdal Krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Krets av Norges Speiderforbund, Norsk Ornitologisk forening, avd. Hedmark, NJFF-Hedmark, Hamar og Hedemarken Turistforening og Naturvernforbundet i Hedmark.

Mvh.

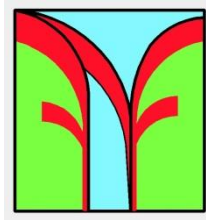
Christian Dufseth
FNF-koordinator Hedmark

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, DNT Finnskogen og Omegn, DNT Odal, Norges Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Norsk Ornitologisk forening, avd. Hedmark, Naturvernforbundet i Hedmark, Hedmark krets av Norges Speiderforbund og NJFF-Hedmark

---

Postadr:
FNF Hedmark
Pb. 191
2402 Elverum

Telefon:
99 58 93 27
E-post:
hedmark@fnf-nett.no

forum for
natur og friluftsliv
Hedmark

FNF Hedmark: Hamar og Hedemarken Turistforening, DNT Finnskogen og Omegn, DNT Odal, Norges Turmarsjforbund, Glåmdal krets av Norges Speiderforbund, Hedmark Orienteringskrets, Norsk Ornitologisk forening, avd. Hedmark, Naturvernforbundet i Hedmark, Hedmark krets av Norges Speiderforbund og NJFF-Hedmark

---

Postadr:
FNF Hedmark
Pb. 191
2402 Elverum

Telefon:
99 58 93 27
E-post:
hedmark@fnf-nett.no